Van modern fruitbedrijf naar historische boomgaard

Op zaterdag 5 oktober 2013 heb ik een bezoek gebracht aan de boomgaard van Leo en Anita Mabesoone. Ze wonen sinds zeven jaar op een voormalig fruitbedrijf aan de Sloefweg in Marknesse. Achter het erf hebben ze een perceel van ongeveer 0,6 ha met een oude beplanting van Elstar en daartussen hebben ze steeds meer oude rassen aangeplant.

Hoe is dat ontstaan? Het fruitbedrijf was tot 2006 eigendom van een fruitteler. De tuin is aangelegd in de jaren 60 van de vorige eeuw. Er is regelmatig wat vernieuwd. Zo staan daar Elstar van de eerste generatie, met Golden Delicious als bestuiver, in een tweerijensysteem en aangelegd in de jaren 70 van de vorige eeuw. Ook trof ik daar oude perenbomen aan van de rassen Beurré Hardy, Winterrietpeer en natuurlijk Gieser Wildeman. Deze perenbomen zijn in de kracht van hun leven. Zoals 'oude' fruittelers zeggen: "perenbomen moet je erven" en dat geldt hier zeker, doch achterstallig onderhoud kan dit soort bomen ook uitputten.

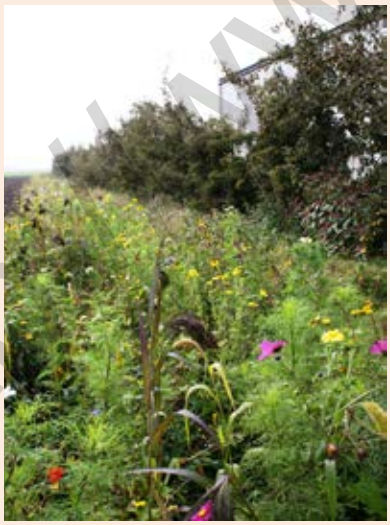

Leo bij mispelboom.

De huidige eigenaar Leo Mabesoone heeft andere ambities met de boomgaard dan productie van Elstar-appels. De 35 jaar oude Elstars moeten steeds meer wijken voor nieuwe aanplant van oude fruitrassen. De laatste jaren wordt elk najaar een deel van de oude Elstars gerooid. De stammen worden drie à vier jaar later (als ze goed gedroogd zijn) gestookt in een houtkachel (allesbrander) in huis. Zo is er voor heel wat jaren prachtig appelhout om te stoken!

De ontstane open plekken worden beplant met jonge bomen van voornamelijk oude fruitrassen. Zo zijn er de afgelopen jaren o.a. Zoete Kroon, Notaris, Doeke Martens, Reinette van Zuccalmaglio en Schone van Boskoop geplant. Ook staan er sinds dit voorjaar meerdere bomen van schurftresistente rassen als Topaz en Santana. Daarnaast kweepeer, pruimen, meerdere soorten hand- en stoofperen en mispels. Ook is er nog een 20-tal jonge boompjes die van origine van Texel komen. Vrij recent zijn daar 30 rassen uit de exclusieve collectie van Jan Veel aan toegevoegd, zoals Sugar Loaf, Citron d´Ete, Diepe Kopjes, om er maar eens een paar te noemen, maar een Gele Eierpruim mag niet vergeten worden. Ik ben zeer benieuwd wat dat allemaal wordt.

De interesse in oude rassen is eigenlijk ontstaan door contact met Tiem van Veen van Landschapsbeheer Flevoland. De eerste bomen zijn toen geplant in het kader van een project van Landschapsbeheer. Vorig jaar is nog een 15-tal bomen aangeschaft in Frederiksoord. Deze en de boompjes van Texel zijn hier min of meer door Jaap Post terechtgekomen. Alles bij elkaar geen verkeerde keus in een aanplant met Elstar en Golden Delicious waar toch veel schurft in voorkomt. Het is dan ook de bedoeling dat die oude bomen te

Bloemenstrook voor het aantrekken van nuttige insecten.

Tak met Gieser Wildeman.

http://www.npvpomospost.nl

Verwaarloosde appelaanplant die gerooid wordt.

Twee Winterrietperen aan de boom.

zijner tijd voor een groot deel vervangen worden door voornamelijk oude fruitrassen.

Wat opviel, is dat de rij peren er opmerkelijk gezond uitzag. Onderin was wat wantsenschade, doordat er waardplanten als grote brandnetel en springbalsemien stonden. Maar mogelijk komt daar de komende jaren verandering in, want Leo is een enthousiast voorstander van bloemenstroken langs de aanplant. Zo zag ik er onder andere borage, kleine zonnebloem, Phacelia, gele ganzenbloem, blauwe korenbloem, rode klaver en boekweit.

Het is een schitterend gezicht om zo`n strook bloemen langs een rij fruitbomen te zien staan, maar veel belangrijker is de functie daarvan. Het is voor het aantrekken van natuurlijke vijanden die de schadelijke insecten in de aanplant, zoals luizen, rupsen en wantsen, moeten bestrijden. Hommels, meerdere soorten zweefvliegen en sluipwespen bezochten de bloemen deze dag. Roofwantsen bestrijden de perenbladvlo. Sluipwespen en zweefvliegen zijn goed voor het bestrijden van luizensoorten.

Deze bloemenmengsels kunnen bestaan uit één- of meerjarige mengsels. Meerjarige mengsels geven het eerste jaar meer kans op onkruid omdat ze trager opgroeien. Leo heeft een proef gedaan met een mengsel van één- en meerjarigen en volgend jaar wordt bekeken wat het beste is.

Aan de andere rand van de boomgaard is een strook met besdragende struiken aangeplant voor de vogels, zodat deze een goed gedekte tafel hebben in de winter. Leo en Anita laten bewust ook een deel van het fruit hangen voor de vogels in de winter. Grote groepen kramsvogels en koperwieken zijn dan de beloning voor de eigenaren.

Ik ben heel benieuwd hoe alles er over een jaar of vijf uitziet.

Marten Pelleboer

Kersenaanplant in Steggerda

Kees Vernooij is opgegroeid op een gemengd bedrijf van fruit en vee, eerst in Wijk bij Duurstede en vervolgens in Vleuten-De Meern. Het was voor die tijd een traditioneel bedrijf, de fruitaanplant bestond uit 3 ha hoogstammen en het vee liep in de zomer onder de fruitbomen.

0,25 ha zoete kersen.

Zoals in die tijd gebruikelijk was, de jonge Kees ging naar de Fruitteeltvakschool en kreeg daar les van onder andere de heer Canisius, fruitteeltdeskundige in de vijftiger en zestiger jaren. Het was dan ook de bedoeling dat Kees fruitteler zou worden, maar zijn vader besliste anders: het werd een melkveehouderij. Het was in de jaren dat de gemengde bedrijven zich gingen specialiseren. Zo koos de een voor fruit, de ander voor vee. Op den duur werd het melkveebedrijf in Vleuten-De Meern te klein en besloot de familie Vernooij een nieuw melkveebedrijf in 1974 in Steggerda in Zuid Friesland op te zetten. En met succes. De familie was daar 'import', maar toch hebben ze zich van het begin af aan goed thuis gevoeld in Friesland.

Kees en Agnes molken tot 2001 60 koeien. Maar zoals vaker gebeurt op agrarische bedrijven, er was geen bedrijfsopvolger. Dus besloten zij het bedrijf te beëindigen, geen een-

Spitten met GPS.

http://www.mv-pomospost.nl